

HRVATSKI glasnik

Godina XVIII, broj 33

14. kolovoza 2008.

cijena 100 Ft

Komentar

Oživljavanje olimpijskog duha, zblizavanje naroda i država s pet kontinenata

U petak, 8. kolovoza, veličanstvenom svečanošću u Pekingu otvorene su XXIX. ljetne olimpijske igre, koje su okupile 10.500 športaša iz 203 zemlje, koji će se nadmetati u 28 disciplina. Nadmetanje športaša i borba za medalje daje mogućnost športašima da nakon mukotrpnog rada i višegodišnjih priprema u pojedinačnim i ekipnim sportovima postanu nacionalni junaci svojih zemalja, istodobno i svjetsku slavu za sebe i svoju zemlju za koju nastupaju. Športaši svijeta sa svih pet kontinenata, iz dvjestotinjak država zastupaju svoju zemlju, stoga je ova svjetska manifestacija koja se održava svake četiri godine san svakog športaša.

Moderni olimpijski pokret svoje korijene ima u antičkim Olimpijskim igrama koje su održavane u Olimpiji na Peloponezu. Najstariji pisani spomenici vode nas u 776. godinu prije Krista, ali se smatra da su prve igre održane oko 1500. godine prije Krista. Prve Olimpijske igre novoga doba održane su u Grčkoj, u Ateni 1896. godine. Naime, Međunarodni olimpijski odbor sa sjedištem u švicarskom gradu Lusannei osnovan je 23. lipnja 1894. godine pod idejnim vodstvom baruna Pirrea de Coubertina, radi oživljavanja sportskih natjecanja u duhu nekadašnjih igara u staroj Grčkoj. Na istom je kongresu odlučeno da se prve igre prirede 1896. u Ateni. U početku one nisu bile ljetne igre, a prve zimske igre održane su 1924. godine u Šamoniju.

Nekada u staroj Grčkoj prestajali su čak i ratni sukobi, a u moderno vrijeme svjetski su ratovi oštetili duh Olimpijskih igara i više puta. Prvo za vrijeme dvaju svjetskih ratova, a onda terorističkim napadom u Münchenu 1972. Čak i u najnovije doba, za Hladnoga rata, u Moskvi 1980. i Los Angelesu 1984. održane su krnje Olimpijske igre. Nažalost, ni danas Olimpijske igre nisu moguće bez ratnih sukoba, koji su se ovih dana rasplamsali u Južnoj Osetiji, sukobom ruskih i gruzijskih vojnih snaga, uza stradanja neudžnih civila. Međutim, ohrabruje odluka Gruzijaca da ipak ne povuku svoje športaše iz Pekinga, kao i zagrljaj te poljubac Ruskinje i Gruzijke, osvajačica srebrne i brončane medalje nakon završetka natjecanja u streljaštvu. Ipak, nadamo se da će za dan-dva u istome duhu proći i odbojka na pijesku između Rusije i Gruzije. Dobro su nam poznati događaji s vaterpolo utakmice Mađarska–Rusija tijekom ruske intervencije 1956. godine u Mađarskoj na Olimpijadi u Melbourneu. Samim izborom Kine i Pekinga za mjesto XXIX. ljetnih olimpijskih igara, opredijelilo se za oživljavanje pravog olimpijskog duha, što su Kinezi pripremama, svečanošću otvaranja i dosadašnjim tijekom događaja u potpunosti opravdali. Stoga se nadamo da će Olimpijske igre proteći u povratku olimpijskog duha korijenima, u zblizavanju svih sudionika pet kontinenata i više od 200 zemalja i nacija. S posebnom pozornošću pratimo svaki uspjeh hrvatskih i mađarskih športaša, koji su osvojili i prve medalje, a svi mi od njih očekujemo i više, prije svega pak dostojno zastupanje svojih država i nacija na najuglednijemu svjetskom sportskom natjecanju.

S. B.

„Glasnikov tjedan”

Tema našega ovojednog broja, slikom i riječju, jest otvaranje muzeja sa zbirkom sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj. Zamisao je rođena u glavi Štefana Dumovića. Prije pet godina, velečasni Štefan Dumović, naš hrvatski svećenik iz Gradišća, rođen u malom naselju Prisiki, Hrvatskoj državnoj samoupravi, Hrvatima u Mađarskoj ponudio je svoju rodnu kuću sagrađenu

pomoći. Dvije i pol tisuće knjiga, 242 vjerska i materijalna izložka narode kulture koji se vežu uza život Hrvata u Mađarskoj, u prvom redu gradišćanskih Hrvata. Po nadanju vlasnika ta bi se zbirka i nadalje obogaćivala priložima iz svih hrvatskih krajeva u Mađarskoj. U tome bi ne malu pomoć mogli dati i hrvatski svećenici u našim sredinama. Malo je bilo

hrvatskih svećenika na otvaranju Muzeja u Prisiki. Svećenici iz Gradišća su mu nazočili, te hrvatski svećenici iz Austrije, ali mnogi kojima je upućen poziv HDS-a nisu se odazvali. Prisički muzej sa zbirkom Štefana Dumovića također pokazuje snagu vjere samoga svećenika i njegova poslanja u očuvanju vjere, jezika, kulture, nacionalne samosvojnosti puka kojemu služi i s kojim živi. Svete mise na materinskom jeziku jedne su od temeljnih odrednica u oblikovanju te iste samosvojnosti, pogotovo u onim čvrstim hrvatskim sredinama gdje Hrvati još uvijek imaju zavidnu masu. Ali za to, kao i za sve ostalo u životu, potrebni su hrabri, samozatajni, nacionalno svjesni pojedinci, kako svećenici tako i vjernici.

1975. godine i bogatu zbirku skupljenih predmeta koje neumorno skuplja od 1958. godine, za utemeljenje Muzeja sakralne umjetnosti. Hrvatska državna samouprava svojom odlukom od 14. veljače 2004. prihvatila je ponudu Štefana Dumovića. I tako korak po korak do predaje Muzeja na uporabu 9. kolovoza 2008. godine. Od početaka do još jedne ustanove u vlasništvu HDS-a. Kao i uvijek kada se radi o velikim projektima, uloženo je mnogo truda i rada kako ondašnjega vodstva HDS-a tako i današnjega, jer se samo u postojanosti mogu ostvarivati veliki i značajni projekti, naravno, uz vjeru onih koji su im pokretači. Obnova zgrade počela je još 2005. godine uz pomoć mađarske vlade. Do konačnog izgleda utrošeno je 42 milijuna forinti, od čega je HDS dobio 27,5 milijuna proračunske

Branka Pavić Blažetin

Svečani trenutak u Prisiki.

U prerizanju vrpce Štefanu Dumoviću pomažu (sliva) Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave, i dr. Péter Kiss, ministar Ureda premijera Republike Ugarske.

U pozadini dr. Šandor Horvat, autor sakralne izložbe

Blagoslavljanje Dumovićeve „Hiže zlate“

Otvaranje prisičkoga Muzeja sa zbirkom sakralne umjetnosti
Hrvatov u Ugarskoj

Prisika, u srcu Gradišća, jur zdavno nije primila i vidila toliko ljudi kot minule subote. Kako je duga i široka nje glavna ulica, skupaspravila se je na njoj množina ljudi da točno napodne bude nazoči otvaranja Hrvatskoga crikvenoga muzeja. Suprot toga da je svu noć curila godina, kako bi rekli Gradišćanci, mješćani su ipak dobro molili da im je Bog na subotu poslao sunčanu vizitu, a iskreni vjetrić znamda nigdar nije lipše na svoj hrbat zdignuo hrvatsku zastavu nek pred obnovljenom Dumovićevoim hižom. Na, s ugarskom i hrvatskom himnom, započetoj proslavi, moderator programa Ivan Gugan je uz ostalo pozdravio dr. Pétera Kissa, ministra Ureda premijera Republike Ugarske, parlamentarne zastupnike Tamása Báthya ter Lászla Rábe, Smiljana Šimca, opunomoćenoga ministra iz Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, Katju Bakija, treću konzulicu Generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, Eriku Németh, ravnateljicu Glavnoga odjela za nacionalne i etničke manjine, zastupnike Hrvatske državne samouprave, načelnike hrvatskih sel, brojne goste iz Austrije, Ugarske i Hrvatske. Mišo Hepp, predsjednik HDS-a, u svoji pozdravni riči svim je zahvalio on kinč i sve one dragocjenosti ke su dobrovoljno stavili na raspolaganje cijeloj hrvatskoj zajednici, a uz to je istaknuo da prez materijalne pomoći ugarske vlade – posredovanjem Pétera Kissa – kot i znatne potpore Ureda za nacionalne i etničke manjine, Dumovićeve kuća ne bi mogla odsad primiti posjetitelje. Vrhovni političar Péter Kiss, ki je posebnom pažnjom pratio djela u Prisiki, u svojem govoru je uz ostalo naglasio da jakost i snaga hrvatsva se shranja na ovom tlu, u velikoj želji očuvanja materinske riči, tradicije i u otkrivanju bogate prošlosti ter vlašćih vridnosti, ke nosu u sebi i sa sobom, jur stoljeća dugo, priznanja vridno i sa strane većinskoga naroda. Polag

oblokov, koji su s muškatljini bogato nakinčeni, otkrivena je kamena ploča na kojoj dvojezično piše da u Prisiki 2008. ljeta je predana narodu Dumovićeve kuća sa zbirkom sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj, u održavanju Hrvatske državne samouprave. József Brenner, generalni vikar, je s Rajmundom Temmelom, gradišćanskim teološkim profesorom iz Austrije, blagoslovio obnovljenu, prekrasnu zgradu ka je stala u velikoj investiciji 42 milijun forintov. Štefanu Dumoviću, ki je prerizao i vrpcu na pragu Muzeja, s dalekim pozdravom i visokim odličjem je počastio i predsjednik Republike Ugarske László Sólyom. Na prve jačke mjesnoga pjevačkoga zbora su u svoju vlast zeli zgradu prvi posjetitelji, a većina je morala još i dulje čekati da stane nutra u Muzej. U restoranu Ciglenica predsjednik HDS-a Mišo Hepp i posebno je zahvalio cijeloj obitelji Dumović da su podupirali i pomagali realiziranje ovoga orijaškoga projekta u dobrobit našega naroda. Još u i kasno otpodne samo išli ljudi, vjerniki, poznaniki, poštovatelji Štefana Dumovića iz uže i širje okolice da se upoznaju s izložbom ku je sastavio etnograf i autor brojnih zvanarednih izložbov religioznoga karaktera u sambotel'skom Muzeju Savaria, dr. Šandor Horvat. U kulturnom domu, u organizaciji Kulturno-umjetničkoga društva Zviranjak, je otpodne započel folklorni program s grupami iz okolice: Čeprega, Bike, Hrvatskoga Židana, a na pozornicu su gosti iz Hrvatske pozvali u tanac i samoga farnika Štefana Dumovića. Folklornoj izvornoj skupini „Remete“ je pred nekoliko ljet židanski gospodin obećao da će je pozvati na otvaranje Muzeja. Kako je održao svoju rič, dragi prijatelji u velikom broju su u svoji prigorski nošnja, tanci ter običaji uveličali cjelodnevni program.

-Timea Horvat-

SANTOVO – Povodom blagdana Velike Gospe, Marijina uznesenja, župna zajednica u Santovu 15. i 17. kolovoza slavi župno proštenje. Misna slavlja u petak, 15. kolovoza, u župnoj crkvi Marijina uznesenja održavaju se prema sljedećem redu: u 10 sati mađarsku misu služi Zsolt Retkes, kapelan iz Kiskunmajse, a u 11.15 hrvatsku misu služi župnik Imre Polyák. Svečanu propovijed na obje mise održat će Zsolt Retkes, koji će nakon mise dati mladomisnički blagoslov. Između dvije mise Pál Huszár iz Baje dat će koncert na nedavno obnovljenim starim orguljama.

U nedjelju, 17. kolovoza, mađarsko misno slavlje počinje u 9 sati, a hrvatska misa u pola 11, a obje mise služit će mjesni župnik Imre Polyák. Po običaju blagdanski svečani ophod održat će se između dvije mise.

UDVAR – U subotu, 23. kolovoza, u bošnjačko-hrvatskom naselju Udvaru mjesna samouprava priređuje Dan sela. Povodom te priredbe održat će se mali nogomet na športskom igralištu, a u domu kulture organizatori posjetitelje očekuju s bogatim zabavnim programom. U tom naselju 13. rujna Hrvatska manjinska samouprava priređuje tradicionalnu priredbu pod nazivom Udvarsko veselje. Za VI. Udvarsko veselje zastupnici manjinske samouprave organizirali su bogat kulturni i zabavni program. U selu će se već od prijepodneva održati natjecanje dvoprega, imat ćemo priliku vidjeti prekrasne kočije na ulicama sela uz pratnju mnogo svirača i nekoliko plesača. Od 18 sati u mjesnome kulturnom domu nastupit će orkestar „Vujičić“ i nekoliko plesača. S početkom u 21 sat slijedi bal uza svirku orkestra „Badel“.

MOHAČ – Od 17. do 20. kolovoza u Mohaču se održava već tradicionalna Međunarodna smotra folklor. Prva tri dana sudionici će se predstaviti samostalnim programom, a četvrtoga dana sudjelovat će u svečanome mimohodu kroza središte grada, među ostalima i folkloriši mohačke Šokadije, te gostujućih KUD-ova iz Hrvatske. Smotra četvrtoga dana završava gala programom.

BAJA, LABIN – Kako nas je obavijestila predsjednica Bačvanskog ogranka SHM-a Angela Šokac Marković, tročlano izaslanstvo grada Baje, koje predvodi dogradonačelnik Lajos Búcsú, 14. kolovoza putuje u prijateljski grad Labin. Predstavnici grada Baje sudjelovat će svečanosti povodom Dana Grada Labina, koji se slavi 17. kolovoza, sjećanjem na dan ustanovljenja Statuta iz 1341. godine. Bit će to prigoda da se dogovori i uzajamna suradnja Baje i Labina za iduće razdoblje. Spomenuti dan bit će obilježen nizom športskih, kulturnih i zabavnih sadržaja od 9. do 16. kolovoza.

SVETI MARTIN NA MURI – Već tradicionalno, u srpnju je bio održan Panonski maraton, biciklističko natjecanje u koje su se uključili natjecatelji iz tri države: Mađarske, Hrvatske i Slovenije. Natjecanje već peti put organiziraju civilne udruge triju zemalja radi očuvanja zdravlja i povezivanja ljudi među državama, a ove je godine domaćin organizacije bilo mjesto Sveti Martin na Muri. Na natjecanju je sudjelovalo gotovo četiristo biciklista, koji su se natjecali na dužini od 110, 55 i 15 kilometara.

BALATONMÁRIA – Potkraj srpnja u tome gradiću već tradicionalno se održava Eurofolk festival kojem sudjeluju folklorne skupine iz raznih zemalja Europe. Dobar glas sumartonskih tamburaša stigao je i do te priredbe, pa su se „Sumartonski lepi dečki” 26. srpnja predstavili hrvatskom narodnom glazbom, i to s velikim uspjehom. Uz našu glazbu hrvatski je folklor predstavio Ansambl „Varteks” iz Varaždina.

NOVAKOVEC – Nogometaši veterani već nekoliko godina dobro surađuju s nogometnim klubom naselja Novakovca, pa se godišnje nekoliko puta susreću. Otkada se osnovalo Športsko društvo u Serdahelu, ti su susreti češći. Drugog kolovoza članovi serdahelskoga Športskog društva boravili su na nogometnom turniru u Novakovcu, gdje su uspješno izborili pobjedu 2 : 1.

SVETA MARIJA – Na danu općine u Svetoj Mariji priređena je fišijada na kojoj su sudjelovale i družine iz Sumartona i Serdahela. Riblju juhu trebalo je skuhati po zadanom receptu i tako su mogli sudjelovati natjecanju. Serdahel je zastupala družina Ribolovnog društva, a Sumarton članovi UKD-a „Sumarton”.

SERDAHEL – Potkraj srpnja u Fedakovoju kuriji održana je konferencija o uspješnim natječajima u svezi s vodenim turizmom na Kerki i Muri. Pomurska narodna udruga za unapređivanje seoskog područja, zajedno sa Savezom naselja pokraj Kerke, predali su natječaj kod Zapadnozadunavskog regionalnog savjeta za unapređivanje osiguranja raftinga (plovidbom čamcima) na rijekama. Prema izvješću predsjednika Udruge Stjepana Tišlera, od 127 milijuna forinti izgradit će se pristaništa na rijekama, kupit će se prikladna plovila, motorni nadzorni čamci i urediti razna odmorišta.

MARIJA BISTRICA – Kaniška Hrvatska manjinska samouprava svake godine organizira hodočašće u obližnje hrvatsko hodočasno mjesto, u Mariju Bisticu. Prigodom blagdana Velike Gospe, 13. kolovoza, sudjelovali su na tamošnjoj misi.

Pozdravne riječi Miše Heppa

povodom predaje Muzeja sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj

Izuzetna mi je čast i zadovoljstvo da vas mogu ovdje u Prisiki pozdraviti u ime Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj. Današnjega dana, vjerujem, svi mi doživljavamo izuzetan osjećaj. Kada se govori o Hrvatima u Mađarskoj, o raznovrsnosti šarenih nošnji, narodnim pjesmama, glazbi i plesu, o ljepoti raznih narječja, onda uvijek ističemo da mi Hrvati po čitavom svijetu pripadamo Rimokatoličkoj crkvi. Toj crkvi pak možemo mnogo zahvaliti. Kada su naši preci već od XII. stoljeća počeli naseljavati ova područja, s njima su uvijek došli i svećenici. Naš je narod

odmah sagradio crkve, kapele i raspela, gdje su naši svećenici na hrvatskom jeziku služili mise s time su bili i čuvari višestoljetnih tradicija, a prije svega materinskog jezika. To oni i danas čine iako u znatno drugim okolnostima. Među njima su bili uvijek i takvi koji su gledali unaprijed i smislili nešto veliko. Takav je čovjek i svećenik, velečasni Štefan Dumović, kome možemo zahvaliti što danas možemo otvoriti Muzej sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj. Štefan Dumović je bio inicijator svega toga kada je, ne manje, već svoju rodnu kuću poklonio svome hrvatskom puku, a uz to nam je poklonio sve ono blago i vrijednosti koje je on sakupio za vrijeme svoga službovanja. Te je predmete on dobio od svojih vjernika koji su mu to rado, od cijeloga srca darovali, jer su znali da će to doći u sigurne i brižne ruke. Zato i ovom zgodom u ime svih Hrvata u Mađarskoj zahvaljujem velečasnom Dumoviću i svima onima koji su te vrijedne predmete nama darovali. Također zahvaljujemo i majstorima i žiteljima svih naselja koji su mnogo sati i dana proveli u izgradnji ove zgrade. Ne u posljednjem redu, ali najveću zahvalu dugujemo Republici Mađarskoj, posebno ministru Péteru Kissu i Uredu za nacionalne i etničke manjine, čijom smo potporom mogli ostvariti ovaj naš san.

Hvala svim dobrim ljudima i neka bude Dumovićeva kuća ono što je uvijek bila, gdje su svakoga uvijek ljubazno primili. Hvala na pozornosti!

Svečani govor dr. Pétera Kissa, ministra Ureda premijera Republike Mađarske, u Prisiki

Velika vam hvala što danas imam priliku zajedno svetkovati s vama. Bilo je tu nužno imati više komponenata koje su dovele do ovog dana, ali prije svega i danas ono zajedništvo i osjećaj zajedništva koje vi, gradišćanski Hrvati, njegujete ovdje u ovim prostorima. Da vaša vjera i vaše htijenje zajednički očuvaju ono što je vaša tradicija, vaša prošlost, materinski jezik, te da mi, državljani i građani Republike Mađarske, možemo biti ponosni na vaša postignuća i rezultate. Pater Dumović ovih je dana izjavio da želi i on darovati svojoj zajednici jedan svoj dar. On je naglasio da je spreman ovoj zajednici, pastvi, kako je on rekao, toj zajednici darovati nešto da se sjeti svoje prošlosti i da radeći za svoju prošlost, to daruje njoj. Međutim, moram vam reći, ja vam zavidim na ovome velikom poklonu i želim vam reći da cijela mađarska zajednica, i šire, pa i mi, bili bismo ponosni da imamo takav poklon od nekoga. Naime, mi smo jednostavno ponosni na ono što vi imate, vezano za vašu prošlost, vašu vjeru, kulturu, vjernike koji su tu svoju ponosnu prošlost i budućnost ovdje na jednome mjestu pronašli. Naime, svi mi dobro znamo da se od devedesetih godina mnogo toga izmijenilo, ne samo zbog promjena koje su nastale u Mađarskoj, nego i zbog onih promjena koje su nastale u vašoj matičnoj državi, u Hrvatskoj, jer Hrvatska je postala usput neovisna. Iako ne bismo imali drugih povoda ni putokaza, na koji način njegovati te dvije kulture i međudnose, možda bi bila dovoljna samo ova zbirka koja bi služila i putokazom, na koji način zajednički, prijateljski biti u dobrim odnosima.

Međutim, ima i dodatnih argumenata zbog kojih trebamo to činiti na ovakav način,

a to je da postoji zajednička vizija, postati članom jedne zajednice, u širem smislu europske zajednice i jednom drugom savezu, NATO-savezu, što nam daje dodatnu jakost. Stoga je i mađarska vlada donijela odluku da će prva među prijateljskim državama odobriti u svojem parlamentu da Hrvatska pristupi NATO-savezu. Potpisat će takvu svoju podršku, već u rujnu, da bi se i time očitovale prijateljstvo i prijateljski odnos Republike Mađarske prema Hrvatskoj. Ova odluka glasi o našoj zajedničkoj sigurnosti, o sigurnosti naših svakodnevnica. Naša pak odluka da ćemo činiti sve da Republika Hrvatska postane što prije članom zajedničke nam Europe, to će nam biti sljedeća velika obveza i zadatak koji glasi o našoj budućnosti. Vi, gradišćanski Hrvati, doista znate što to znači kad granica više ne razgraničuje, ne odvaja. I mi, naravno, želimo to imati i ostvariti i na relaciji Mađarske i Hrvatske. I iz tih razloga mađarska i hrvatska vlada održat će svoju zajedničku iduću sjednicu u Pečuhu, 4. rujna ove godine. Nije bitno ponoviti, naravno, govorim to pred predstavnicima Hrvatske državne samouprave, mjesnih hrvatskih samouprava, pred vama koji ste građani ove republike, koji ste pripadnici ove države i ove zemlje. Dragi prijatelji, želim da ovaj današnji dan bude zapamćen i zapažen, uspomena za budućnost. Neka ovaj dan glasi o ponudnome daru, poklonu što ga imate od vašega duhovnog vođe. Neka ovaj dan glasi o jakosti i snazi hrvatskog zajedništva, i neka to bude znak za prijateljski odnos većinskoga naroda, prema vama.

Sretan sam što sam bio nazočan kada je iznikla ova misao, i veselim se da smo se ovoga prekrasnog trenutka u zdravlju svi ovdje našli. Hvala vam!

PETROVO SELO, KARTEŽ – Na dan Vanebozeća Blažene Dvice Marije, jur po dugoj tradiciji, u Kartežu (Gaas) se najdu hrvatski vjernici. Hodočasnici iz južnoga Gradišća svako ljeta 15. augustuša dođu na bučuru u ovo nimško naselje da bi se skupa pomolili i jačili. Po informaciji načelnika Pinkovca Lea Radakovića, pišači iz partnerske općine Petrovoga Sela u noći u tri ura se ganu u Pinčenu dolinu da zajdu na jutarnju hrvatsku mašu ka će se začeti u pol devetoj u karteškoj crkvi. Petrovišćani od samoga otvaranja graničnoga prijelaza zopet idu pišice na to hodočasno mjesto, a ovput će moći prvi put ići prik zelene granice i skratit će se tako ne samo kilometari nek i vrime shodišća.

BIKE, PLAJOR, KOPRIVNIČKI BREGI – Zahvaljujući prijateljskim odnosom općine Koprivničkih Bregov i Bike, Gradišćanski Hrvati svako ljeta su pozvani i na različite priredbe općinskoga poglavarstva spomenutoga naselja u Hrvatskoj. Kako nam je rekao predsjednik Hrvatske manjinske samouprave u Bika Janoš Virag, 14. augustuša, četvrtak, delegacija iz Bika i Plajgora je znova otputovala tovarušem s kimi su u kontaktu kih četiri ljeti. Prilikom svečanosti Dana općine i 15. obljetnice samostalne općine Koprivnički Bregi, gosti su diozimali na sjednici u Ognjogasnom domu, a potom su se družili sve do kasne noći. Pri ovom spravišću čelnici dvih općin su se dogovorili i za sljedeći susret, koji će takaj biti u Hrvatskoj, u jesen, na Dan zelja. Po riči gospodina Viraga, plajgorski načelnik Vince Hergović zato je nazočan na svakom gostovanju pokidob je on zaslužan za hrvatsko-gradišćansko povezivanje, ko je niz ljet prerasl u dobru kulturnu suradnju i međusobno prijateljstvo.

GRADIŠĆE, CELJE – Veliko hrvatsko shodišće u štajerskom mjestu Celju (Mariazell) poziva sve Gradišćanske Hrvate 23. augustuša, subotu uvečer, na veliku mašu i prošeciju sa svićami, a drugi dan na biskupsku mašu ter na predaju štatue Putujuće Celjanske Marije, ka je bila ljetodan u Mjenovu. Kip Blažene Dvice Marije nedilju otpodne pri neobičnoj ceremoniji će u celjanskoj katedrali prikzeti Katoličanska mladina Pinkovca. Na ovo shodišće jur desetljeća dugo samostalno se gane jedna grupa iz Koljnofa ter Kisega. Ljetos, 20. augustuša, srijedu, blizu sto ljudi će se dati na put od 160 km, kako nam je rekao jedan od glavnih organizatorov, Kisežan, rodom iz Unde, Šandor Petković. Polag farnika Štefana Dumovića, hodočasnikom će se ovput priključiti i petrovski dušobrižnik Tamás Várhelyi.

Zlatni križ za zasluge Republike Ugarske Štefanu Dumoviću

Polag otvaranja Crikvenoga muzeja Hrvatov u Prisiki, na veliko presenečenje svim nazočnim je Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave, najavio još jednu radosnu vist. Naime, na prijedlog dr. Pétera Kissa, ministra predstojnika Ureda predsjednika Vlade, László Sólyom, predsjednik Republike Mađarske, kot znak priznanja za zaslužnu i uspješnu djelatnost ter za zalaganje u korist hrvatske zajednice, na području očuvanja i njegovanja tradicij Hrvatov, za sva minula ljeta u dušobrižničtvu u Hrvatskom Židanu, Undi i Plajgoru, dodilio je Štefanu Dumoviću Zlatni križ za zasluge Republike Ugarske. Visoko državno odlikovanje je slavljeniku prošle subote, u pratnji burnoga aplauza, prikdao Péter Kiss.

Štefan Dumović se je narodio u Prisiki 1940. ljeta i prva mu je dušobrižnička štacija bila u ugarskom selu Ácsu. Vjeroučiteljem postane 1974. ljeta na Undi i Čepregu, a četiri ljeti kasnije prikzame dužnosti farnika u Hrvat-

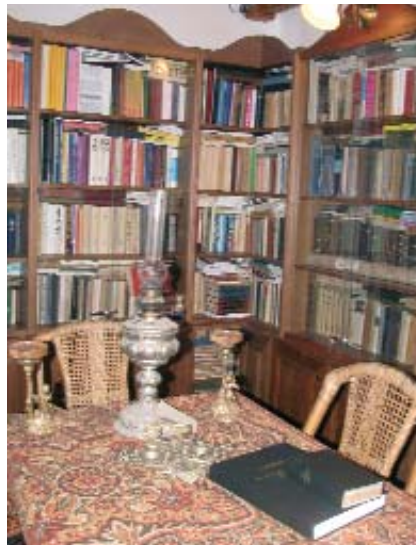
skom Židanu i Plajgoru, a od 2003. ljeta služi maše i u Lukindrofu. Štefan Dumović ljeta dugo pelja svoj narod na razna shodišća u cijelom svitu, a vrijeda će se ganuti jur 24. put na gradišćansko hodočašće u Celje (Mariazell). On je osnivač i Marijanskoga svetišća u židanskoj lozi. Kapela Peruške Marije i okol nje postavljeni park spomenikov sa zaštitniki različitih meštrijov, svako ljeta okuplja lovce, ognjogasce, domobrane, a i katoličansku mladinu. Točno 50 ljet skuplja molitvenike, crikvena izdanja, vjerska dugovanja ter relikvije. Krunidbom njegove djelatnosti, je nazvao Mišo Hepp, dan predaje Muzeja sakralne umjetnosti Hrvatov u Ugarskoj, pri kom Dumovićev rodni stan i službeno pripada Hrvatskoj državnoj samoupravi, s ciljem da se sakupljeni spomeniki sačuvaju za buduća pokoljenja. S blagoslavljanjem crikvenoga muzeja u Prisiki, kako je i većputi naglasio darovatelj, ostvarena mu je velika želja i sanja žitka. *-Tiho*

Gradišćanski eksponati, hrvatska knjižnica i privremena sakralna izložba

Koliko je puritansko-skromno lip vanjski izgled prisičkoga muzeja, toliko je raskošan nutarnji dio. U prostorija s dobrimi očii i stručnimi rukami pometani gradišćanski eksponati, relikvije, vjerski spominki točno dokumentiraju privrženost hrvatskoga naroda vjeri, jeziku i tradicijam, pomoću kih je prik stoljeća mogao ostati ono što i jest: vridno i vjerno stanovništvo još i na stranskom tlu. Kako to moremo preštati i na informacijskoj tabli, u okviru privremene sakralne izložbe u Prisiki, uz Gradišćanske Hrvatove predstavljaju se i druge skupine Hrvatov u Ugarskoj. Dospili su simo vjerska dugovanja iz kaniškoga Muzeja „György Thúry”, mohačkoga Muzeja „Dorottya Kanizsai”, iz lokalne zbirke u Čavolju ter i od gospodina dr. Józsefa Szilágyia iz Tukulje, s malim pogledom u religioznost pomurskih i podravskih Hrvatov, Šokcev, Bunjevcev, Bošnjakov i rackih Hrvatov. Knjižnica s fondom od 2500 hrvatskih

izdanj nalazi se u posebnoj sobici, kot i kapelica za tihu molitvu. Polag molitvenih knjig se najdu i djela katanov zarobljenikov za vrime Drugoga svitskoga boja. Jedan od najdragocjenijih eksponatov, a i najstarija knjiga je u kolekciji, izdanje na latinskom jeziku, ko se bavi ljekovitimi raslinami, a tiskano je 1543. ljeta. Sva izložena dugovanja povezana su jezikom, religijom, vjerskim žitkom, a iznimno su bogate relikvije, predmeti koji dokazuju kamo su sve hodočastili Hrvatii i ka su im bila najznačajnija hodočasna mjesta. Kako je rečeno, zbirka nije zaključena, ona je otvorena da u se prima još

Spomenik Kraljici mira na muzejskom dvoru je darovan od obitelji Dumović i Molnar

dotatne značajne i vridne predmete, i služi kot prostor za daljnja istraživanja. Za zgradom, u lipo uređenom vrtljaku stoji marmorni spomenik s natpisom „Kraljice mira, moli Boga za nas“ kot posebni dar od obitelji Janoša Dumovića iz Velebbe, obitelji Franje Molnara iz Prisike, a i od utemeljitelja muzeja Štefana Dumovića. Ako negdo putuje u Gradišće, ili prik Gradišća, nek najpr označi putnim ciljem Prisiku. Ovde će svenek rado biti primljen!

-Tiho-

Intervju

Izgradnjom mosta ostvario bi mu se san

Lajoš Pavlic za načelnika sela Kerestura izabran još 1998. g. i otada obnaša dužnost. Tijekom tih godina učinio je mnogo koraka da se jednog dana ostvari most na Muri kod Kerestura i Kotoribe. Prvi čovjek sela Kerestura, iako je rođen u Körmendu, već 40 godina živi u Keresturu, koje mjesto smatra svojim rodnim selom. Sin je majke Švabice iz Haraszta i oca Hrvata iz Kerestura, ali ni njemački ni hrvatski jezik ne može smatrati svojim materinskim. Veza prema hrvatskim korijenima posljednjih godina mu je ojačala, a otkada je postao načelnikom sela, najveća mu je želja da se izgradi most na Muri.

Razgovor vodila: Bernadeta Blažetin

Vratimo se do samih početaka tvog načelnništva. Tada si već imao čvrste zamisli oko budućnosti sela?

– Bio sam zamjenik prijašnjeg načelnika, i ni ja ni drugi vijećnici nismo bili zadovoljni napredovanjem naselja, činilo nam se da nisu bile iskorištene one mogućnosti koje je tada država nudila. Više nas je raspravljalo o tome da bi trebalo mijenjati vodstvo, bilo je više kandidata, ali nakraju od njih to nitko nije prihvatio. Mene su nagovorili, nisam očekivao da ću pobijediti, pa neke snažne planove nisam imao. Nisam baš znao kako djeluje samouprava, bilo je mnogo poteškoća, više kod glasovanja često je bilo na pola-pola. U državnoj upravi nikog nisam poznao, vrlo mnogo je trebalo ići da bi me uopće upoznali, da bi znali za Kerestur. Nažalost, sve više sam se uvjerio u to da je i u samoupravnom sustavu važno pripadati stranci, najbolje je vladajućoj, ali nisam želio postati članom nikakve političke stranke. U prvim godinama morao sam mnogo učiti, zatim su započeli planovi. Ako pogledamo unazad osam godina, dosta toga se ostvarilo, izgradili smo pločnik, mrtvačnicu, obnovili vrtić, školu, dom starih, pravili smo parkove, postaje, ceste.

Kako žiteljstvo u selu? Vole li Keresturci živjeti u selu? Ima li odselidbe? Mogao si nešto učiniti da ih zadržiš?

– Iskreno rečeno, ne baš puno. Nažalost, naše selo je nekako na rubu, povezivanje s drugima je otežano, teško je stvoriti radna mjesta, nema mnogo većih poduzeća. Najviše ljudi zapošljava željeznica gdje je nekoć radilo 600 ljudi u tri smjene. Nažalost, kada su izgradili željeznicu prema Sloveniji, naš se promet smanjio, gotovo polovicu radnika su otpustili, mnogi su postali nezaposleni. Na svim mogućim forumima sam to spomenu, pokušao sam tražiti pomoć, pisao pisma, kucao na vrata, ali neuspješno. Slovenija je već postala članicom EU, pa je bio lakši prijevoz prema tamo. Unatoč tomu ljudi se ne odseljavaju, ali se i ne useljavaju, nekako to stagnira, ali natalitet opada.

Ti si stanovnik tog sela, razmišljaš li kao stanovnik ili kao načelnik kada planiraš budućnost sela?

– I jedno i drugo je prisutno. Bilo bi važno osigurati mnogo radnih mjesta, ali samouprava vrlo malo mogu utjecati na gospodarstvo. Mislim da je u selu važna javna sigurnost, zadržati i osigurati ustanove, a i razvijati ih. Po mom sudu naš sustav ustanova jako je dobar, ali imamo još podosta planova. Željeli bismo da se

izgradi športska dvorana. Već smo se tri puta natjecali za gimnastičku dvoranu, i trenutno imamo dva predana natječaja. To je natječaj za potporu od 450 milijuna forinti, od čega bismo obnovili i dom kulture, dio škole i dječji vrtić.

Na koliko godina planiraš?

– Ono što treba dugoročno, no trebaju tako planirati da nasljednik načelnika ne naiđe na goleme dugove i da ne može nastaviti. Sada ih imamo pet-šest. Rješavanje podzemnih voda, obnova doma zdravlja, izgradnja pločnika, uređenje javnih mjesta, izgradnja puta do vinograda Boni i most na Muri?

Ostvarenje mosta ti jako nosiš na srcu. Zašto? Zašto imaš ti najviše izgleda, pokušala su i druga naselja?

– U Keresturu je bio samostalan granični prijelaz i carinska služba za vlakove. Dano je mjesto gdje već postoji infrastruktura, mislim da naše mjesto ima najpogodnije prirodne uvjete. Prvo smo razmišljali o proširenju već postojećega željezničkog mosta i za cestovni promet. Mnogi su me pitali pa zašto ti je važan most kada i ne znaš hrvatski. Istina da ne govorim dobro hrvatski, ali u mostu vidim mogućnost za selo, čak i u ostvarenju novih radnih mjesta. Preko Mure, u Kotoribi i Donjoj Dubravi, razvijenije je poduzetništvo. Keresturci, a i druga naselja mogla bi se povezati s njima i na gospodarskom polju. Mislim da samouprava u tome može pomoći, i mora. Glede mosta mnogi su uz mene, i druga naselja su priznala da smo ih pretekli jer smo uspjeli na natječaju dobiti potporu za ogledni plan mosta, i shvatili su da i oni moraju podupirati taj prijelaz i od tog trenutka to su i činili. Jednako tako Kotoribu podupiru međimurska naselja.

Za most ste dobili više natječaja i stigli do izrade projektne dokumentacije. Kako uspijete te natječaje?

– Ne bih znao napisati takav natječaj. Ako

treba, sve ću potrebne dokumente nabaviti, ali pisati ne, meni je to složeno. Manje natječaje pišemo sami u samoupravi, za veće imamo ugovor s jednom osobom za pisanje natječaja. Već sam razmišljao da bismo trebali utemeljiti tim za pisanje natječaja, ali još je problem njegovo financiranje. Trebam reći da sam imao mnogo pomoćnika. Hvala Bogu, ima još ljudi koji dobro govore hrvatski, koji su mnogo pomogli kod usuglašavanja s partnerima iz Hrvatske. To je vrlo važno prilikom pripreme natječaja jer u tome su sudjelovala hrvatska naselja. Ravnateljica škole, odnosno predsjednica hrvatske samouprave mnogo je pomogla, okružna bilježnica također govori hrvatski. Za to trebaju i ljudi koji žele nešto raditi za zajednicu. Sretan sam da dobro djeluju civilne udruge u selu, i one dobro surađuju preko granice, počev od ribiča, vatrogasaca do nogometaša. Takve veze mnogo pomažu pri ostvarivanju mosta.

Tebi je važno da Kerestur ima dobru suradnju preko granice?

– Da, kao načelnik vidim mogućnost napretka u gospodarstvu, a smatram da najbolju vezu treba imati sa susjedima, a treće, iako ja ne znam dobro hrvatski, treba reći da u naselju još mnogo ljudi govori i gaji hrvatske tradicije i običaje. Ako jedno naselje izgubi svoje tradicije, neće imati ni budućnosti. Na to se oslanjaju te veze. Važno je i gajenje jezika, što više smo zajedno s Hrvatima, više naučimo od njih. Ako jednog dana tu ćemo moći prijeći preko Mure i veze budu svakodnevnne, to će se dalje razvijati. Sada na cestovnom putu treba 50-60 km putovati, a onda će se moći prijeći biciklom. To je moja najveća želja. Kada će to biti, ne znam, valjda oko 2012. g.

Ima li to realnosti?

– Mislim da će se most kad-tad ostvariti. Znam da je to golemo ulaganje, i tu moraju odlučivati dvije vlade. Sada čekamo da nam obodre plan. Svugdje znaju za naše planove. Velik bi korak bio da se ustanovi mjesto prijelaza granice, a to samo nadležna minis-tarstva mogu učiniti. Tada će se već znati gdje će se moći graditi. Natječaji Europske Unije koji slijede sada ne pružaju mogućnost natjecanja za izvođenje radova, ali može se natjecati na planove izvođačkih radova. Most bi bilo ulaganje od oko milijarde forinti. Izvođački planovi uvelike bi ubrzali gradnju. Ne želim tajiti, mi ćemo se na to natjecati. Možda se za izgradnju mora natjecati Hrvatska. Treba prema mogućnostima koraknuti naprijed.

Podunavski festival folkloru u Kalači

Gostovao i HKUD „Željezničar“ iz Osijeka

Nizom folklornih programa i drugih popratnih kulturnih sadržaja, od 8. do 13. srpnja u Kalači i Seksaru (Szekszárd) održan je XVI. Podunavski festival folkloru. Ova međunarodna manifestacija pokrenuta je prije 40 godina, točnije 19. kolovoza 1968, i to radi očuvanja narodnih običaja, prenošenjem na mladi naraštaj, a u protekla četiri desetljeća ugostila je više stotina folklornih skupina i orkestara.

Na poticaj kalačke Hrvatske manjinske samouprave, a uz posredovanje Generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu i osobno konzul geranta Vesne Njikoš Pečkaj, na ovogodišnjem Festivalu gostovao je i poznati HKUD „Željezničar“ iz Osijeka, osnovan 1925. godine. Društvo koje danas broji 300-ak članova u više skupina, u svom repertoaru njeguje koreografirani folklor Hrvatske i hrvatskog naroda izvan domovine.

Kako nam reče predsjednik Hrvatske samouprave Bariša Dudaš, koji je uz Esteru Tomaško bio pratitelj društva, HKUD „Željezničar“ tijekom petodnevnoga gostovanja u Kalači, između ostalog, nastupio je na svečanome mimohodu, u Festival klubu u dvorištu gostionice Korona, te na svečanoj završnici u Kalači, ali i u Seksaru i Alsónyék. Kako reče predsjednik Društva Marko Brekalo za kalački list Kalocsai Néplap, radosno su prihvatili gostovanje u Mađarskoj, svjesni da hrvatski i mađarski narod povezuje višestoljetna zajednička povijest i prijateljstvo, ali je njihovo gostovanje važno i zbog toga što u Kalači i okolnim naseljima živi priličan broj pripadnika hrvatske nacionalne manjine. Na svom programu u Kalači predstavili su izrazito slavonski folklor, pjesme, plesove i glazbu svog zavičaja.

S. B.

ČAVOLJ – Čavoljska Hrvatska manjinska samouprava u subotu, 26. srpnja, organizirala je Bunjevačku plesnu večer. Kako nam reče pred-sjednik Stipan Mandić, cilj je ovog okupljanja, koje je priređeno drugu godinu zaredom, da Čavolj i okolna naselja – Sentivan, Bikić, Rim, Jankovac – upoznajaju bunjevačke plesove, pjesme i običaje. Na otvorenome, u školskom dvorištu, te se večeri okupilo 200–250 gostiju, a za dobro raspoloženje pobrinuo se izvršni TS „Bačka“ iz Gare. Ulaz je bio slobodan, a članovi mjesne folklorne skupine i hrvatske samouprave posluživali su jelo i piće, masni kruh s lukom, uza sokove i vino. Prihod večeri namijenjen je za obnovu narodne nošnje mjesnoga bunjevačkog KUD-a, stoga će uskoro putovati u Suboticu radi nabave bunjevačkih ženskih kapica. Dobro raspoloženje potrajalo je do jutra, a odaziv velikoga broja gostiju samo ih je ojačalo u nastojanju da se bunjevačka plesna večer priredi i dogodine. Kako nam na kraju reče predsjednik Mandić, bunjevačkohrvatska večer bila je vrlo uspješna, a za to su najzaslužniji članovi plesne skupine i hrvatske samouprave, njih dvadesetak koji redovito sudjeluju u organizaciji hrvatskih priredaba u Čavolju.

Trenutak za pjesmu

Fran Alfirević

Sonet o prolaznosti

Volim u sumraku zujanje tišine
u uhu gdje se vrijeme ko ocean sliva
i misao ponire u sablasne dubine
postajuć samo riba što bezimena pliva.
Volim u sutonu svoje oči odražene
u samrtnom umoru znanih bolesnika
i neznanih zora svijetli sumor pjene,
grebenastu plavet starih svjetionika.

Sve volim ko da milujem kišom što sipi
listopadsko cvijeće pamukom svele ruke
pozdravljajuć prošlost u loncu koji kipi.

Odlazeć, rasut spomenom, pretvoren za svrhe,
velik i malen u beznadnom času
ko konj divne trke što zabljesne u kasu.

Plodno ljeto KUD-a „Baranja”

Kolo tabor

KUD „Baranja” glavni je organizator Kolo tabora koji je ove godine bio priređen 20. put. Prvi seminar za plesače i pjevače održan je 1982. godine i otada gotovo svake godine se ponavlja. Do ove godine mjesto taboru dala su ova naselja: Pečuh, Mišljen, Mohač. Ove su godine organizatori za tabor našli predivno, mirno turističko mjesto Orfii koje posjetiteljima nudi bezbroj ljepota. Na seminar su hrvatske manjinske samouprave mogle slati svoje ljubitelje plesa. Oni koji su sudjelovali u taboru, imali su čast učiti pjesme i plesove od raznih koreografa. Osim voditelja grupe, plesove su podučavali Mišo Šarošac i Lenard Traum. Na tabor koji se održavao od 19. do 26. srpnja prijavilo se 42 mladih plesača i četiri svirača, i to iz Kujinja, Mohača, Katolja, Bačina, Kačmara, Segedina, Petrovoga Sela. Mladi, vrijedni sudionici dnevno su od 9 do 12 sati učili i vježbali značajke raznih područja i pripadajuće im pjesme. Nakon objeda djevojke i momci trebali su slušati još nekoliko predavanja o nošnjama i bitnim oznakama plesova. Unatoč lošem vremenu, u srijedu je bio organiziran izlet u Abaliget, pa u Mohač gdje su posjetili Muzej Dorotye Kanizsai. Seminar je i ove godine protekao u vrlo dobrom raspoloženju i ozračju. Nakon turnira u Turskoj i napornog Kolo tabora, mladi, ponovno imaju pravi izazov pred sobom. Najesen će baranjaši u glavnom gradu Hrvatske imati samostalnu kulturnu večer, stoga utorkom i četvrtkom marljivo probaju. Želimo im mnogo sreće i uspjeha!

KUD „Baranja” u Turskoj

Nakon Koreje, Meksika i Bugarske, od 6. do 12. lipnja 2008. godine u turskom gradu Bursiu održan je 22. Međunarodni festival *Altin karagöz* na kojem su sudjelovali i plesači i svirači iz Mađarske, i to Kulturno-

umjetničko društvo „Baranja” iz Pečuha. Prvog je dana festival započeo mimohodom folklorša na kojem su se znatijelnici mogli diviti prekrasnim narodnim nošnjama sa svih strana svijeta. Mladi folklorši iz Mađarske dnevno su imali dva nastupa. Plesači „Baranja” predstavili su se s hrvatskim (bošnjačkim, šokačkim i bunjevačkim) te mađarskim plesovima. U povratku su naši plesači posjetili i najveći grad Turske Istanbul gdje su pogledali nekoliko znamenitosti. Osim naših sudionika, na festivalu su bili i mnogi drugi plesači iz raznih zemalja kao što su: KUD Barija iz Bosne i Hercegovine, Folklorni ansambl Sliven iz Bugarske, KUD Vinica iz Ukrajine, Elkelam iz Grčke, odnosno plesači iz Rusije, Egipta, Južne Afrike, Gruzije, Španjolske, Makedonije i s Tajvana. Baranjaši su uspostavili mnogo novih veza, novih prijateljstava sa sudionicima festivala.

Renata Božanović

Vila Velebita

Oj, ti vilo, vilo Velebita,
ti našeg roda diko,
tvoja slava jeste nama sveta,
tebi Hrvat kliko.

*Ti vilo Velebita, ti našeg roda diko,
živila, premila, živila, premila.
Živila, oj, premila,
ti vilo svih Hrvata.*

Velebite, vilovito stijenje,
ja ljubim tvoje smilje,
volim tvoga u gorici vuka,
i onoga ličkoga hajduka.

Foto: *Martin Ispanović*

Bogatstvo....

*Jedan od veselih momentov
na muzejskom dvoru u Prisiki*

Još se nije zgodalo da bi bila Kemljance napustila volja i želja za skupnim fotografiranjem

Hrvatska manjinska samouprava u Undi i Undansko hrvatsko društvo 27. julija, nedilju, otpodne, pozvali su na kulturni festival, iako zadnjega julijskoga vikenda i drugačije nam je bio preskrajni folklor prik glave. U subotu takov folklorni susret je nariktan u Gornjem Četaru kot i u Plajgoru, nedilju pak poslije Unde je bio još jedan tamburaški koncert u Umoku. Ovakovo spravišće pod imenom *Folklor prez granic* je narikitalo Društvo Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj lani u Kemlji, s ciljem da skupaspravi Gradišćanske Hrvate iz Austrije, Ugarske i Slovačke, bar na nekoliko ur na folklornoj sceni. U ovom smislu priredba ni lani ni ljetos nije bila uspješna jer pozvane hrvatske grupe iz Slovačke, u zadnjem trenutku su otpovidale gostovanje. Ovput je bilo to i razumljivo pokidob je jako malo takovih društav čiji kotrigi nisu na ljetovanju po svitu. Po undanskom scenariju, uz moderaciju Štefana Kolosara i glavnoga organizatora folklornoga otpodneva ter za svečanimi riči potpredsjednika Hrvatske državne samouprave Matije Šmatovića, najmladji undanski folklorni naraščaj je začeo program pred Općinskim stanom. Dičje igre

Četarski fašnjak na undanskoj pozornici

Undanske ure folkloru u nediljnoj žgalini

„Viverice“ pod peljanjem Terike Kiš su pokazale dičje igre iz Slavonije

Domaći folkloriši u novoj slavonskoj nošnji

iz Slavonije je zavježbala s mališani Terika Kiš, a pri tom su pokazala seoska dica kako uživaju u ovom djelovanju. KUD Zviranjak iz Priske u Bunjevačkom kolu je predstavio mnogo mladih obrazov. Školski tančoši, iako od jeseni ne bude ni čuvarnice ni škole u ovom naselju, s Gradišćanskimi tanci su nastupali. HKD Graničari iz Fileža su jur mnogo ljet u kontaktu s Undanci, zato su i sad došli otplesati u susjedstvo, uz ostalo, Fileško kolo. Graničari vrijeda će proslaviti i 50. obljetnicu svojega postojanja. Tančoši HKD-a Četarci poslije veseloga prijateljskoga vikenda sa Siščani malo trudno su dospili u Undu, ali su s oduševljenjem predstavili publiku najlipši četarski – još živi – običaj Branje rozmaringa. Domaći Veseli Gradišćanci u novoj narodnoj nošnji su najprlje istancali ples iz Slavonije, zatim pak Undansku žetvu. Pjevački zbor Mali Dunaj iz Kemlje je oduševio publiku s gradišćanskimi i prepisanimi hrvatskimi jačkami, a njevo plesačko društvo Konoplje, po mišljenju mnogo nazočnih, i suprot zrelih ljet tančošev, najveselija je bila grupa. Paklenska vrućina je

Tančoši kemljanskoga Konoplja

mučila toga otpodneva i publiku, tako svaka čast svim onim ki su strpljivo i do kraja izdurali program.

-Tiho-

Undanski par u Žetvi „Veselih Gradišćancev“

Ljetni festivali – smotra folklor

Ljeto je razdoblje u godini kada se održavaju razni festivali, kulturni programi, folklorna događanja i nastupi. Tako se i u Mađarskoj održavaju slični programi za razne manjine: naprimjer u okviru Sanandrijskoga ljetnog festivala otvorena je izložba zagrebačkih umjetnika, odnosno nastupale su i hrvatske folklorne skupine. Osim brojnih mađarskih nastupa, naše folklorne skupine dobivaju više poziva i na hrvatske festivale. Tako je i Izvorna folklorna skupina iz Budimpešte nastupila na smotri folklor naslovljenoj „Čuvajmo običaje zavičaja“. To je tradicionalni festival u gradu Veliki koji svake godine okuplja razne amaterske folklorne družine iz Hrvatske i europskih zemalja gdje je hrvatska manjina zastupljena. Ove se godine predstavilo 12 ansambala koji su donijeli raznoliku glazbu i plesove, te nudili tipične okuse svoje pokrajine, države.

Sad su već XVII. put organizirali smotru, a naša Izvorna folklorna skupina već je treći put predstavljala običaje Hrvata u Mađarskoj. Znači, prva godina kada smo bili nazočni na ovom festivalu bila je 2006. Na priredbi Dan grada u Požegi 2005. godine glavni organizator smotre Stanko Raguž (predsjednik KUD-a „Ivan Goran Kovačić“) susreo se s voditeljicom Izvorne folklorne skupine Evom Išpanović. Budući da je g. Raguž tražio neku mađarsku skupinu za nastupanje na smotri, odmah je uspostavio vezu sa skupinom i zamolio gđu Išpanović da pripreme jednu koreografiju i jedno jelo, da već na sljedećoj smotri predstavljaju Hrvate u Mađarskoj.

Smotra traje tri dana: prvi dan je za

upoznavanje. Tada domaće skupine za sve goste priređuju mali kulturni program iz svoga repertoara. To je poput svečanog pozdrava organizatora za sve družine koje stižu na festival. Ove su godine predstavili i jednu knjigu, „Prema brdu blaženstva“, prvu pjesničku zbirku Marije Iličić, te otvorili izložbu starih fotografija i razglednica. Najstarija razglednica je iz 1899, a fotografija čak iz 1850-ih godina. Slijedila je gastro-etno večer kada svaka skupina priredi stol sa svojim jelima. Izvorna je skupina pripremila gulaš s grahom, mađaricu, te nudila mađarsko vino i rakiju.

Nastup je u nedjelju, kada svaka skupina sudjeluje u povorci kroz Veliku. Na putu svi plešu i pjevaju. Gotovo pred svakom kućom stanovnici im nude domaće kolače i pića, u znak zahvale što su došli na smotru. Hrvatska izvorna skupina iz Budimpešte pripremila je Bunjevački svatovac, koreografiju Antuna Kričkovića, obnovljenu za ovaj nastup. Poželi su golem uspjeh, pa su pozvani na nastup u Istru.

Organizatori ove smotre, Kulturno-umjetničko društvo „Ivan Goran Kovačić“, htjeli su približiti ljude iz različitih dijelova Hrvatske, odnosno iz različitih država u kojima je zajedničko njegovanje hrvatske kulture, plesa te gastronomije. Prema uspjesima ovih nastupa, izgleda da su svoj cilj uspješno ispunili.

Naravno, spomenuta skupina i dogodine će predstavljati Hrvate u Mađarskoj budući da je izgrađena čvrsta prijateljska veza s organizatorima.

Bea Letenyei

Hodočašće santovačkih Hrvata u novoj Đakovačko-osječkoj nadbiskupiji

U suorganizaciji Hrvatske manjinske samouprave i hrvatske vjerske zajednice, skupina santovačkih hrvatskih vjernika (33), hodočasteći u matičnoj domovini Hrvatskoj, posjetila je župu Otok, blizu Vinkovaca, gdje ih je primio velečasni Ante Knežević sa svojim župljanima (na slici). Santovci su posjetili i đakovačku katedralu gdje ih je profesor Luka Marjanović upoznao s povijesnim i umjetničkim znamenitostima toga velebnog hrama, i nove nadbiskupije (na drugoj slici), nekadašnje Đakovačko-srijemske biskupije. Naime, nedavnom odlukom pape Benedikta XVI. ustanovljena je nova crkvena pokrajina u Katoličkoj crkvi Hrvata: Đakovačko-osječka crkvena pokrajina, odnosno nadbiskupija. Time je ona postala metropolitanskim sjedištem, Marin Srakić nadbiskupom i metropolitom đakovačko-osječkim, a sufraganske (podređene) biskupije su joj Požeška i Srijemska, koja je ponovno uspostavljena. Đuro Gašparović, dosadašnji pomoćni biskup zadužen za Srijem, imenovan je njezinim biskupom, priopćio je apostolski nuncij 16. lipnja ove godine u Đakovu.

ZADAR, VLAŠIĆI – Uobičajilo se da šomodski Hrvati organiziraju hodočašće u neko mjesto u Hrvatsku. Ove su godine dombolska, daranjska i bojevska hrvatska manjinska samouprava zajedno organizirale trodnevni izlet u koji je bilo uključeno i hodočašće u Zadar na Veliku Gospu. Izletnici su prenoćili u vlašičkome „Zavičaju“ i posjetili povijesne znamenitosti grada Zadra.

KAĆMAR – Kako nas je izvijestio predsjednik Hrvatske manjinske samouprave II. okruga grada Budimpešte Stipan Vujić, 16. kolovoza u Kaćmaru se održava II. sastanak članova obitelji s prezimenom Pijuković. U sklopu susreta obitelji i njihove rodbine dr. Dinko Šokčević predavao će o povijesti spomenute obitelji i predstaviti njihov grb.

SUMARTON – Festival „Vino i tambure“ ove se godine priređuje u Sumartonu 6. rujna. U sklopu festivala tijekom dana uz ponudu vina i domaćih kolača priređuje se povorka folkloriša kroz naselje uz pratnju limene glazbe i mažoretkinja, a tijekom dana predstaviti će se po pet kulturno-umjetničkih društava iz Mađarske i Hrvatske. Na zabavu svira tamburaški poznati sastav Baruni. (www.totszentmarton.hu)

Mladi nadareni Sumartinci u Jalžabetu

U Jalžabetu su već jedanaesti put održani „Šlingani dani“. U tri dana, u bogatom i raznovrsnom programu, predstavilo se ukupno 13 folklornih društava iz Hrvatske i inozemstva, od kojih nekoliko i s više sekcija. Na najvećoj smotri folkloru u Varaždinskoj županiji sudjelovali su i mladi članovi sumartonskoga kulturno-umjetničkog društva. Prvog dana zbog kišovitog vremena uobičajeni mimohod folklorša nije održan, pa su se mali folkloršaši predstavili samo u dvorani, među njima i mladi sumartonski plesači. Pod vodstvom Andreje Fehervari djeca su prikazala plesove Hrvata iz Mađarske.

Priredeno je i natjecanje u pjevanju zabavnih pjesama za mlade, na kojem su nastupili mladi nadareni pjevači iz Sumartona: Ladislav Rodek s pjesmom grupe SMS „Dobro došla, tugo“ i Melita Kuzma s pjesmom Miroslava Škore „Šumi, šumi, javore“. Oboje su nagrađeni velikim pljeskom i pohvaljeni od strane ocjenjivača.

Na manifestaciji je nastupio i Mješoviti pjevački zbor KUD-a, čiji su članovi pod vodstvom Enikő Cselenyi naučili pomurske pjesme u tri glasa. Publika je srdačno primila kajkavske pučke pjesme s lijeve obale Mure.

Beta

Mladi plesači pred nastupom u Jalžabetu

Ladislav Rodek

Pjesma, ples, glazba, igra i druženje

Od 2001. g. radi odgoja podmlatka KUD „Sumarton“ svake godine organizira glazbeni tabor za djecu osnovnoškolske dobi. Od 4. do 8. kolovoza seoski dom opet je bio bučan od glazbe, pjevanja, igre i športskih natjecanja. U taboru je sudjelovalo 40 djece, među njima nekoliko njih i iz Kaniže.

Trubači vježbaju

Tabor je mjesto gdje se može družiti, zabavljati, a neprimjetno i učiti. Ne iznenađuje da nikad ne manjka dovoljan broj prijavljenih, tako je i u glazbenom taboru u Sumartonu. Broj sudionika iz godine u godinu raste, a roditelji su sretni što su im djeca na dobrom mjestu, a mimo toga mnogo nauče o kulturi svojih predaka.

Program tabora i ove se godine odvijao slično lanjskome, radilo se u više skupina: po ekipama se vježbalo na puhačkim glazbalima, na tamburici, pjevalo se, plesali su se pučki plesovi, odgajale su se čak i mažoretkinje, a djelovale su i radionice.

Tünde Kuzma, voditeljica doma kulture, ujedno i voditeljica tabora, pobrinula se da se djeca nikad ne dosađuju. Kod Žolta Trojka, učitelja glazbene umjetnosti, svirači su vježbali hrvatske pučke napjeve na trubi i tamburici.

Mali su plesači ovaj put uvijek bavali šokačku koreografiju i jedan mađarski ples s Andrejom Fehervari, no ponajviše su se i

prijašnje koreografije: gradišćanski i valpovački plesovi. Virginija Kiralj upozнала je djevojčice s koracima mažoretkinja.

U odmorima s Tündom Kuzma izrađivali pravili su se ručni radovi:

izrađene su bižuterije od bisera, bojalno se na gipsane kipove i oblikovani su tradicionalni svatovski cimeri.

Nisu izostala ni športska zanimanja: stolni tenis, nogometne utakmice, natjecanja u spretnosti. Uobičajeni izlet na Veliko polje i Kamanove gorice ni ovaj put nije izostao. U prirodnom okolišu više su godili kuhani gulaš i pečena slanina te športske igre.

Za djecu bile su omiljene i kuharice, koje su ih mazile njihovim najomiljenijim jelima: palačinkama, špačetima, pogačama.

Posljednji je dan posvećen gala programu, kada se roditeljima prikazuju izrađeni radovi i novonaučeni plesovi, pjesme, skladbe, a na kraju priredjen je mali tulum za sudionike tabora.

Beta

Tri nove pobjede u ekipnim športovima

Utorak, 12. kolovoza, donio je i tri nove pobjede hrvatskih športša na pekinškim Olimpijskim igrama. Olimpijski pobjednici iz Atene, hrvatski rukometaši u svome drugom nastupu na Olimpijskim igrama u Pekingu ostvarili su i drugu pobjedu. Kao što se očekivalo, bez većih poteškoća, s 33 : 14 savladali su reprezentaciju Brazila, čime su praktično osigurali nastup u četvrtzavršnicu.

Sjajnom igrom hrvatska košarkaška reprezentacija savladala je Rusiju, aktualne europske prvake, s 85 : 78, čime im se otvaraju vrata četvrtzavršnice. Razigravanjem u skupini to bi im moglo omogućiti da izbjegnju košarkaše SAD-a. Hrvatska u četvrtak igra protiv Argentine, olimpijskih prvaka iz Atene.

Drugu pobjedu ostvarili su i hrvatski vaterpolisti, u drugom kolu pobijedivši Srbiju s 11 : 8 (1 : 3, 4 : 1, 4 : 1, 2 : 3). U četvrtak Hrvatska igra s Njemačkom.

S. B.

Ljetni tabor u Hrvatskoj

Uskoro dolazi kraj ljeta, ali ljetni tabori još uvijek traju, štoviše, dolaze nove i nove. Zaslugom Hrvatske manjinske samouprave VII. okruga organiziran je ljetni tabor u Selce, u Hrvatsku, od 29. lipnja do 7. srpnja. Domalo 50 učenika se prijavilo za putovanje u Hrvatsku, među kojima 27 iz Hrvatske osnovne škole i gimnazije u Budimpešti. Cilj je tabora bio upoznavanje hrvatske kulture i baštine. Učenici su jako uživali u tom gradu i državi. Tijekom tjedan dana bezbrižnosti imali su i neke programe. Otišli su na izlet brodom na Vrbnik, u Sveti Marak, te posjetili i pješčanu obalu – što je, prema đacima, bilo najbolje u cijelom putovanju. Posjetili su i Crikvenicu – koja ove godine slavi 120. godinu turizma – gdje su vidjeli najvažnije znamenitosti grada.

Osim putovanja bili su organizirani i drugi programi unutar tabora. Razna nadmetanja bila su jako popularna, ne samo među našom djecom, kadšto su se uključili i ostali mladi koji su također boravili u tom taboru. Izgleda da su naši učenici bili vješiji jer su uvijek pobjeđivali. Organizirali su i natjecanje u crtanju: najbolji crtač dobit će besplatno putovanje u Hrvatsku sljedećeg ljeta, u isti tabor. Prosudbeno povjerenstvo još nije obznanilo pobjednika, čim to saznamo, priopćit ćemo.

U ostalom dijelu tjedna djeca su mnogo plivala, sunčala se, te se družila međusobno i s ostalim mladima. Jako su uživali u toj bezbrižnosti, nisu mislili na školu, na roditelje te se slažu u tome da je i ovo ljeto jako kratko...
Bea Letenyei

Hrvatski kulturni tabor

Hrvatska manjinska samouprava XIV. okruga organizirala je hrvatski jezični tabor od 27. srpnja do 3. kolovoza. Uglavnom su se prijavili učenici iz budimpeštanske hrvatske škole. Cilj je ovog ljetovanja bilo poboljšanje jezičnog znanja učenika, odnosno upoznavanje hrvatske kulture i države. Ove su godine učenici putovali na Istru, u Savudriju.

Kao za obrazovno putovanje, djeca su obišla umalo cijelu Istru. Posjetili su Pulu, gdje su prošli cijelim gradom, a potanko su se upoznali s Rimskim teatrom. Ta golema građevina podignuta je vjerojatno u I. st. na istočnoj padini pulskog brežuljka podno starog Castruma. Zauzimala je znatno veći prostor nego danas. Arheološka istraživanja

Izradila: Dijana Kovačić
iz Fiečhaza

još nisu dokrajca završena. Logično je smještena na istočnu padinu koja ima dobre uvjete za održavanje predstava. Uporaba padine brežuljka za gledalište nije bila značajka rimskih, nego grčkih kazališta. Prostor kazališta dijelilo se na arhitektonsku scenu i proscenij na kojem su igrali glumci, orkestru i gledalište koje je moglo primiti do pet tisuća gledatelja.

Drugog dana posjetili su i Rovinj, koji se uzdiže na poluotoku i svjedok je svih prohujalih vremena. Skučeni prostor uvjetovao je zbijenu gradnju uskih kuća, tjesnih ulica i malenih trgova. Rovinj je 1963. godine proglašen spomenikom kulture. Posjetili su stari grad, crkvu Sv. Eufemije, te krstionicu Sv. Trojstva, odnosno Franjevački samostan. A kao zadnji program puta posjetili su i Umag.

U Savudriji su se popeli i u 36 metara visoki svjetionik, gdje na vrh vodi 142 stube. Savudrija je poznata i po tom svjetioniku koji je drugi najveći na cijelom Jadranu. Svjetionik je ove godine slavio svoj 190. rođendan.

U slobodnom vremenu djeca su mnogo plivala, sunčala se, uživala u ljetu, te družila se s ostalima iz u tabora. Tako su mogli usavršiti svoje jezično znanje, a oni koji nisu znali hrvatski koristili su se svojim znanjem engleskoga.

Bea Letenyei

Olimpijske igre u Pekingu 2008

Prva medalja – bronca Snježane Pejčić, ujedno 13. medalja Hrvatske na Ljetnim olimpijskim igrama

Na XXIX. ljetnim olimpijskim igrama koje se održavaju u Pekingu, Hrvatska je već prvoga dana osvojila prvu medalju, 13. medalju Hrvatske na Ljetnim olimpijskim igrama. Naime, Snježana Pejčić u streljaštvu, 10 m zračna puška,

osvojila je broncu (500, 9). Zapaženo 5. mjesto osvojio je u streljaštvu Josip Glasnović u trapu. Gimnastičar Filip Ude ušao je u završnicu konja s hvataljkama. Hrvatski plivači nisu uspjeli ostvariti zapaženije rezultate, ali su na startu bili vrlo uspješni u ekipnim športovima. Rukometaši su pobijedili Španjolsku s 31 : 29. Nažalost, zbog ozljede iduće tri utakmice neće igrati najbolji rukometaš svijeta Ivano Balić koji se ozlijedio u 20. minuti susreta. Vaterpolisti su nadigrali Italiju s 11 : 7, a košarkaši su nakon 12 godina u svom nastupu na Olimpijskim igrama zabilježili uvjerljivu pobjedu protiv Australije, 97 : 82.

Za vikend, 15–17. kolovoza, na rasporedu je nekoliko zanimljivih nastupa hrvatskih športaša. U petak u kvalifikacijama bacača kladiva nastupa Andrija Haklić (4.40–7.40 sati), Hrvat iz Mađarske koji nastupa za Hrvatsku. U subotu hrvatska vaterpolska reprezentacija igra protiv SAD-a (6.10 sati), košarkaška protiv Litve (8.40 sati), a rukometna protiv Poljske (13 sati). Najviše se iščekuje nastup Blanke Vlašić u skoku uvis 21. kolovoza u kvalifikacijama (3.50 sati), a 23. u završnici (13 sati).

Od ostalih rezultata izdvajamo:

Streljaštvo: Josip Glasnović u trapu osvojio je 5. mjesto (140), a Suzana Cimalbal Špirelja, 10 m zračna puška, 30. mjesto (393), Petar Gorša u kvalifikacijama zračne puške 10 m 37. mjesto (588 krugova).

Športska gimnastika: Filip Ude ušao je u završnicu konja s hvataljkama (15.475), 41. na tlu (14.775), a Tina Erceg je 57. u višeboju (53.250).

Biciklizam, cestovna utrka: Radoslav Rogina 26. mjesto (+ 2:28), Matija Kvasina 57. mjesto (+10:37).

Veslanje: dvojac na parice Ante Kušurin i Mario Vekić ušli su u poluzavršnicu (13.8.), dvojac Siniša i Nikša Skelin posljednji u kvalifikacijskoj skupini, 11.8. u repesažu.

Boks: 1. kolo (do 81. kg) Marijo Šivolija-Jelica–Farani Tavui (Sam) nokaut u 3. rundi.

Jedrenje: Ivan Kljaković Gašpić – finn, 6. nakon četiri plova, 49er: Pavle Kostov/Petra Cupać 18. nakon tri plova.

Plivanje: 400 m mješovito, Nikša Roki 23. mjesto; 100 m prsno Vanja Rogulj 42. mjesto, Smiljana Marinović 33. mjesto; 100 m leđno Sanja Jovanović 22. mjesto; Gordan Kožulj 24. mjesto; Marko Strahija 34. mjesto; 200 m slobodno Dominik Straga 37. mjesto.

Tenis: Marin Čilić plasirao se u drugo kolo olimpijskoga teniskog turnira pobjedom protiv Argentinca Juana Monaca sa 6 : 4, 6 : 7 (5) i 6 : 3. Čilić će u drugom kolu igrati protiv 12. nositelja Čileanca Fernanda Gonzaleza.

S. B.

Tradicionalno kuhanje graha i ove godine u Mohaču

Godine 1993. u Mohaču mladi, poduzetni ljudi došli su do zamisli da se u gradu organizira natjecanje u kuhanju graha u glinenim ćupovima. Sljedeće godine već se pet ekipa natjecalo za prvo mjesto. Festival je iz godine u godinu okupljao sve veći broj sudionika, naravno, i posjetitelja. Nakon pet godina kulturna priredba izgubila je svoj natjecateljski karakter jer zbog mnogo natjecatelja ocjenjivači nisu mogli odlučiti čiji je grah bio najukusniji.

Mohačka je Čitaonica 15. put zaredom i ove godine priredila Festival tradicionalnog pripremanja graha u glinenim loncima. U subotu, 2. kolovoza, u Táncsicsevoj ulici sudionici su se počeli skupljati već u ranim popodnevnim satima, a vatra se palila popodne u dva sata. Kako smo od predsjednika Šokačke čitaonice saznali, na festivalu su sudjelovale sve etničke manjine grada. Imali su sudionike iz susjedne županije odnosno iz

Hrvatske, iz Osijeka. Predsjednik je istaknuo da je pri ostvarivanju festivala i grad u velikoj mjeri pomagao. Nakon paljenja vatre sudionici su pripremili sve svoje stvari i započeli kuhati. Svi koji su tada šetali mohačkim ulicama mogli su osjetiti dim i ugodne mirise. U doista veselom ozračju grah se kuhao do četiri sata kada su gosti mogli kušati i ocijeniti pojedina jela. Uz dobro jelo, i uza svirku orkestra „Šokadija“ pridružilo se svojim nastupom i Kulturno-umjetničko društvo iz Duboševice kako bi znatizeljnici još više uživali u programu. Navečer je priređen i bal gdje je za dobro raspoloženje bio zadužen orkestar „Badel“ iz Udvara.

Zastupnici mohačke Čitaonice Đuro Jakšić, Stipa Bubreg i Kristijan Kapča kažu da svi koji se drže njihovih uvjeta mogu biti sudionici festivala već u sljedećoj godini.

Renata Božanović

Dušnočani nositelji olimpijskog plamena

Dušnok je naselje između grada Baje i Kalače. Prema popisu stanovništva iz 2001. godine, broj stanovnika je 3441, od toga njih 442 su Hrvati. Jezikoslovi tvrde kako ime sela potječe od slavenske riječi „dušnik“. Na svakom koraku čujemo blagozvučni dušnočki govor. S pomoću urednika Dušnočkoga glasnika Attila Kissa saznali smo za dvojicu Dušnočana hrvatskog podrijetla koji danas ne žive u selu, ali gaje svoju materinsku riječ i kulturne tradicije stečene u mladosti u roditeljskom domu i okolici. Obojica su u svojoj športskoj karijeri bili u prilici nositi olimpijsku baklju. Sjećamo se minhenške Olimpijade 1972. godine kada su športaši iz Mađarske kući donijeli šest zlatnih, 13 srebrnih i 16 brončanih medalja, brojem osvojenih medalja zauzevši visoko osmo mjesto.

Uz navedeno, sjećajući se te godine i Olimpijade, i Dušnočani imaju razloga na ponos jer je olimpijsku baklju tada nosio i jedan njihov suseljanin, športash koji je sudjelovao u štafetnoj trci. Povodom toga je s Josipom Šimonićem u njegovu domu u Segedinu poveden ovaj razgovor.

Kako ste došli u priliku da upravo Vi nosite olimpijsku baklju?

– Olimpijski je plamen kod Röske, blizu granice, preuzeo jedan kajakaš, zatim sam slijedio ja kao sudionik štafete. Tri i pol kilometra sam nosio baklju, a oni koji su dolazili za mnom po redu kao nositelji, pogotovo u središtu Segedina, oni su tek po jedan kilometar trčali s plamenom. Birali su najbolje športaše za olimpijsko štafetno trčanje u Čongradskoj županiji. Tada sam već godina ma bio jedan od aktivnih trkača, pa sam također dospio među izabrane. Nisam se sam prijavio, i mene je iznenadilo kada su me izvijestili da sam među izabranima u štafeti. Na trčanje u županiju izabrali su tek 28 športaša. Trčanje su pratili predstavnici Mađarskog olimpijskog odbora. Kada je plamen napustio županiju, svaki je nositelj dobio majicu i po jedan uzorak plamena.

Kakav je osjećaj bio sudjelovati ovom štafetnom trčanju s olimpijskom bakljom?

– Držeći u ruci baklju, sjetio sam se da mi je vruća želja bila uvijek sudjelovati na Olimpijskim igrama.

Kako ste zapravo postali aktivan trkač?

– Slučajno. Sa svojih 16 godina, 1958. sam počeo učiti u Segedinu, a 1960. dosta kasno, sam se počeo baviti športom. Ponajprije sam u školskome timu igrao nogomet. Jednom nam je prišao trener govoreći da će biti natjecanje u trčanju na kojem svaki nogometaš mora sudjelovati. Na tom trčanju na stazi od 5,2 km, otprilike s petsto metara sam pretekao društvo gradskih srednjoškola-

ca. Nakon natjecanja mi je prišao trener, koji je inače bio i moj nastavnik tjelesnog odgoja, i rekao mi je: „Šimi, izlaziš u Tokio“. (Godine 1964. Olimpijske igre su priređene u Tokiu.) Otada sam svako jutro, najmanje dva ili tri puta oprčavao aerodrom. Poslije tjedan dana sam postao prvak županijskog natjecanja, a nakon toga sam ušao i u zemaljsko srednjoškolsko finale. Godine 1961. sam završio školovanje. „Segedinski željezničar“ me je primio u svoje redove, a željeznica mi je pružila i radno mjesto, tamo sam radio više od 41 godinu.

A sudjelovanje na Olimpijskim igrama?

– Trkači svjetskoga glasa budimpeštanskog Honvéda su mi priopćili da sa svojim stasom neke velike uspjehe neću postići. Trebao sam izabrati neki drugi vid športa. Početkom 70-ih sam spoznao da moj razvoj nije toliko dinamičan koliko truda ulažem u treninge. Najveći razlog tomu je bilo to da sam se kasno počeo baviti športom.

Zapravo, kada je trebalo početi?

– Najkasnije u desetoj godini. Osim toga, trebao sam imati u vidu i to kako da othranim svoje dvoje djece, naime, tada za šport još nisu plaćali. Godine 1974. sam završio aktivno bavljenje športom. U ono vrijeme su me pobijedili već i oni koje sam prije s lakoćom pretjecao.

Što mislite o ovogodišnjim prosvjedima oko pekinške Olimpijade i nošenja olimpijskoga plamena?

– Ružna stvar. U naše je vrijeme to bilo opće slavlje, gusti redovi promatrača i znatljnika pratili su put olimpijskog plamena.

Što mislite, s koliko će se zlatnih medalja mađarski športaša vratiti iz Pekinga?

– S pet-šest jer je u današnjim športskim okolnostima razvoj već toliki da i ne znamo čemu se možemo nadati. Mnogo štošta ovisi o sreći i slučajnosti, a zahtjevi su preveliki.

Jeste li često u Dušnoku?

– Prilično često, bio sam o Uskrsu, a spremam se i za Duhove/Pinkuše.

Zimaska olimpijada u Salt Lake Cityu 2002. godine također je znamenita, naime, mađarski športaši na Ljetnim olimpijskim igrama postižu veće uspjehe nego na zimskim. Ali ponosimo se mi i Zimskim olimpijadama. Među ostalima i time što je 2002. godine još jedan športash, podrijetlom Dušnočanin, dr Stjepan Fačko – kao jedini Europljanin – sudjelovao u trčanju noseći olimpijski plamen uoči Zimskih olimpijskih igara.

Sjećate li se, od koga ste primili i kome ste predali olimpijsku baklju?

– Imao čast da prije Olimpijskih igara

2002. godine u San Diegu trčim s olimpijskim plamenom. To je bila prva prilika da je naša tvrtka Samsung, kao prvi sponzor Državnoga nacionalnog olimpijskog odbora, potpomagala štafetno trčanje te kao zastupnik Europe mogao sam biti na licu mjesta. Jedan poznati, stariji profesor iz Kalifornije donio je do mene plamen, a ja sam ga predao jednoj mladoj Amerikanki.

Koliko je dugo plamen bio u vašim rukama i kakav je bio osjećaj sudjelovati u olimpijskoj štafeti?

– Imao sam sreću, otprilike 800 metara sam trčao s plamenom u ruci. To vrijeme obuzimao me je izvanredan osjećaj. Uvečer oko 7 sati sam došao na red, trčao sam u središtu grada, između dva reda ljudi koji su radosno klicali. Iza nas je išao konvoj automobila prateći nas. Neposredno ispred mene vozio je polako otvoreni autobus s predstavnicima medija, prepun fotografa i televizijskih kamera. Negdje na pola svoga puta shvatio sam zapravo gdje sam i odakle sam došao. Odjednom sam se sjetio svoje obitelji i svojih roditelja – tada mi je još i moj mili otac bio živ. Naravno, i Dušnok je tada bio sa mnom, moje drago selo nisam ni na tren zaboravio. Sada vam već mogu priznati da sam na drugoj polovini puta plakao, pojavile su mi se suze u očima, suze sreće, radosti, suze ganuća.

Što je vaše mišljenje o prosvjedima oko olimpijskoga plamena?

– Razočaran sam kada se suočavam u izvješćima s činjenicom da je na mnogim mjestima olimpijski plamen bio u opasnosti. Nažalost, mnogi poistovjećuju politiku i šport, a za to su im najbolje sredstvo i odlična prilika upravo ovakva velika natjecanja kao što su Olimpijske igre. Ne dirajmo pet koluta, pet karika, neka plamti plamen, nadajući se miru, plemenitim borbama i lijepoj budućnosti.

Koliko zlatnih medalja očekujete od mađarskih športaša?

– Sretni broj pekinške Olimpijade je osmica. Stoga očekujem osam zlatnih medalja. Radujem se što na licu mjesta mogu navijati za mađarske športaše, za njihove uspjehe. Hvala vam što ste me potražili, a ja, s velikom ljubavlju, pozdravljam Dušnočane.

M. D.

Pozivnica

Hrvatska manjinska samouprava
Bačko-kiškunske županije i grada Kalače
srdačno Vas pozivaju
na proslavu Dana Ivana Antunovića,
koji će se održati
u Kalači 24. kolovoza 2008,
povodom 120. obljetnice njegove smrti.

Program:

- 15.00 Otvorenje izložbe „Hrvati u
okolici Kalače”
Mjesto: Muzej Károlyi Viski
Adresa: Kalača, Szent István kir.
u. br. 25
- 16.30 Folklorni program ispred
katedrale
Hrvatske narodne pjesme i
plesovi
- 17.30 Molitva krunice na hrvatskom je-
ziku u katedrali
- 18.00 Sveta misa na hrvatskom jeziku u
katedrali
Glavni celebrant: uzoriti kardinal
i zagrebački nadbiskup Josip
Bozanić
- 19.00 Prisjećanje i polaganje vijenaca
kod spomen-ploče biskupa Ivana
Antunovića u povodu 120.
obljetnice smrti
- 20.30 Prijam i ugošćenje gostiju u auli
Katoličkoga školskog središta
Naše Gospe
- 21.00 Druženje uz zvuke tamburice.

HRVATSKI LJETNJI FESTIVAL

POTONJA (POTONY)

16.08.2008.

Početak programa:
18.00 sati

ŠKORO

KONCERT

Nastupa:

**Tamburaški orkestar „SIGET“
Orkestar „PODRAVKA“**

Od 21.00

MIROSLAV ŠKORO I BEND

Ljetni festival u Potonji s Miroslavom Škorom

U organizaciji mjesne i hrvatske samouprave
sela Potonje, 16. kolovoza će se održati Ljetni
festival. Dnevni će se program završiti koncer-
tom Miroslava Škora s početkom u 21 sat.
Koncert će se ostvariti potporom županijske i
šomodskih hrvatskih samouprava.

Program:

10.00 Potonjski hrvatski nogometni kup
Quad – Škoda-test, vožnja

13.00 Gigantic koncert
14.00 Predstava „Isti” klauna
17.00 Nastup KUD-a Podravina i Drava
18.00 Koncert Tamburaškog orkestra Siget
19.00 Koncert Orkestra Podravka
21.00 Koncert Miroslava Škora

(Cijene ulaznica:
1000 Ft ili 35 kuna, odnosno 5 eura)

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA: Branka Pavić-Blažetin, tel.: 72/435-416, e-mail: branka@croatica.hu, NOVINARI: Stipan Balatinac (zamj. gl. i od. urednika), tel.: 79/454-614, e-mail: baltinac@croatica.hu, Bernadeta Blažetin, tel.: 93/383-034, e-mail: beta@croatica.hu, Timea Horvat, tel.: 94/315-479, e-mail: tih@croatica.hu, LEKTOR: Živko Mandić, tel.: 1/256-0765, e-mail: zsviko@croatica.hu ADRESA: 1065 Budapest, Nagymező u. 49. Tel./Fax: 1/269-2811, tel.: 1/269-1974, e-mail: glasnik@croatica.hu – ZA POŠTANSKE POŠILJKE: 1396 Budapest, Pf.: 495. OSNIVAČ: Savez Hrvata u Mađarskoj. IZDAVAČ: Croatica Kft. RAVNATELJ: Čaba Horvath. List širi posredstvom Mađarske pošte, na osnovi pretplate na žiro račun: CITIBANK Rt. 10800014-30000006-10612032, redakcija Hrvatskoga glasnika i alternativni širitelji. Pretplata na godinu dana iznosi: 5200.– Ft. List pomaže Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj. Rukopise, fotografije i crteže ne čuvamo i ne vraćamo. TISKARSKA PRIPREMA, TISAK: CROATICA Nonprofit Kft., 1065 Budapest, Nagymező u. 49.

HU ISSN 1215-1270